

Valtuustoaloite Tervapääskyjen pesäpaikkojen lisääminen ja turvaaminen

Kunnanvaltuusto 14.09.2026 § 65

Valtuutettu Satu Orajärvi ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 14.9.2026:

”Kesäiltoihin kuuluu Mäntsälässäkin korkealla taivaalla kaartelevat sirppisiipiset tervapääskyt ja niiden kirskuva ääni. Valitettavasti tämä ääni on käynyt aiempaa huomattavasti harvinaisemmaksi. Tervapääskykanta on vähentynyt maassamme 40 vuodessa jopa 60 %, ja se onkin luokiteltu Suomessa erittäin uhanalaiseksi. Siksi tervapääskyt tarvitsevat apua.

Tervapääsky elää koko elämänsä ilmassa, jossa se syö, nukkuu ja parittelee. Ainoa paikka, johon se laskeutuu, on pesä. Tervapääskyt käyttävät samaa pesäkoloa vuodesta toiseen koko elämänsä ajan. Hyvät pesimäpaikat ovatkin tervapääskyjen säilymiselle elämän ja kuoleman kysymys.

Valtaosa maamme tervapääskyistä pesii rakennuksissa, pöntöissä ja muissa ihmisen tekemissä rakenteissa. Tärkein tunnistettu syy kannan taantumiseen on pesäpaikkojen tuhoutuminen. Tervapääskyjen pesimäpaikat ovat luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja ympäri vuoden (myös pesimäajan ulkopuolella), ja pesien hävittämiseen julkisivu- tai kattoremontin yhteydessä pitää hakea poikkeuslupa Lupa- ja valvontavirastolta.

Pesiä kuitenkin tuhoutuu, koska vanhojen pesäpaikkojen säästäminen remontin yhteydessä on usein haastavaa, ja joskus jopa mahdotonta. Poikkeusluvista vastaavat viranomaiset velvoittavat hävitettävien pesäpaikkojen korvaamista lajille sopivilla pöntöillä, jotka asennetaan joko remonttikohteeseen tai sen välittömään läheisyyteen. Tämä auttaa tervapääskyjä, mutta usein pesivien parien määrä korvaavissa pöntöissä jää alkuperäistä parimäärää pienemmäksi.

Siksi linnut tulisi huomioida uudisrakennuksissa jo rakennusvaiheessa luomalla uusiin rakennuksiin tervapääskyille sopivia pesäpaikkoja. Tämän voi tehdä asentamalla uusien rakennusten ulkoseinille räystäiden alle tekopesiä tai pönttöjä. Lisäksi pönttöjä voi asentaa jo olemassa oleviin riittävän korkeisiin rakennuksiin.

Koska suurin osa tervapääskykannasta pesii rakennuksissa, on kunnalla hyvät mahdollisuudet edistää lajin säilymistä omilla toimillaan. Tervapääskypönttöjen kustannukset ovat hyvin vähäisiä verrattuna rakennushankkeiden kokonaiskustannuksiin, tyypillisesti muutamia kymmeniä euroja pesäpaikkaa kohden. Pönttöjen avulla voidaan tehokkaasti parantaa tämän erittäin uhanalaisen lajin pesimämahdollisuuksia kunnan alueella. Useat kunnat ovatkin jo aloittaneet tervapääskypönttöjen asennuksen rakennuksiinsa, ja tehneet päätöksen niiden huomioimisesta rakennushankkeissa.

Esimerkkejä myytävänä olevista tervapääskyn pesistä. Pönttöjä voi rakentaa myös itse. Pönttöjen rakentaminen teknisen työn tunneilla oman koulun seinään asennettavaksi, olisi mitä parhainta luonnonsuojelukasvatusta koulujen oppilaille.

Edellä esitetyin perustein me allekirjoittaneet esitämme, että Mäntsälän kunta:

1. Asentaa tervapääskypönttöjä kunnan riittävän korkeisiin rakennuksiin (4-8 m), kuten kouluihin, päiväkoteihin, liikuntahalleihin tai virastorakennuksiin.
2. Sisällyttää uudisrakennushankkeisiin tervapääskyille soveltuvia pesäpaikkaratkaisuja.
3. Huolehtii siitä, että kunnan omistamien rakennusten korjaus- ja julkisivu- tai katto remonttien yhteydessä olemassa olevat pesäpaikat säilytetään tai korvataan uusilla pesäpaikoilla.
4. Tekee tarvittaessa yhteistyötä paikallisen lintuyhdistyksen kanssa. Lintuyhdistys voi auttaa sopivien pöntötyspaikkojen kartoituksessa ja neuvoa pönttöjen valinnassa ja asennuksessa. Yhdistykseltä saa myös tietoa nykyisistä tiedossa olevista pesäpaikoista.
5. Käynnistää tervapääskypönttöjen asentamisen kunnan rakennuksiin mahdollisimman pikaisesti, mieluusti jo keväällä 2027.

Mäntsälässä 14.9.2026

Satu Orajärvi”

Päätös

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Valtuustoaloite Tervapääskyjen pesäpaikkojen lisääminen ja turvaaminen

Kunnanhallitus 21.09.2026
640/10.03.01.00.02.00/2026

Esittelijä

Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen tekninen ja elinvoimapalveluille valmisteltavaksi.

Päätös